

प्रभूवसुराङ्गिरसः। पवमानः सोमः। गायत्री।

असर्जि रथ्यो यथा पवित्रे चम्बोः सुतः। कार्ष्णन्वाजी न्यक्रमीत् ॥ ९.०३६.०१

पवित्रे- शुद्धे पात्रे प्रतीके। चम्बोः- अधिषवणफलकयोर्द्यावापृथिव्योर्वा। चमूशब्दो
द्यावापृथिवीनामसु पठितः। सुतः- निष्पन्नः। रथ्यः- अश्व इव। असर्जि- निसृष्टः। कार्ष्णन्- कृष्टौ।
वाजी- अश्वभूतः प्राण इति भावः। न्यक्रमीत्- नितरां क्रामति ॥१॥

स वह्निः सोम जागृविः पवस्व देववीरति। अभि कोशं मधुश्चुतम् ॥ ९.०३६.०२

सः- तादृशः। वह्निः- वाहकः सन्। जागृविः- जागरूकः सन्। देववी- देवकामः सन्। सोम-
रस। मधुश्चुतम्- मधुस्रावकम्। कोशम्- प्रतीकं पात्रं वा। अभि- आभिमुख्येन। अति- अतिक्रम्य
च। पवस्व- क्षर ॥२॥

स नो ज्योतीषि पूर्य पवमान वि रोचय। क्रत्वे दक्षाय नो हिनु ॥ ९.०३६.०३

सः- तादृशस्त्वम्। नः- अस्मदर्थम्। पूर्य- पुराण। पवमान- पूयमान। ज्योतीषि- विद्याः। वि-
विशेषेण। रोचय- उद्दीपय। क्रत्वे- सत्सङ्कल्पाय। दक्षाय- सामर्थ्याय। नः- अस्मदर्थम्। हिनु-
शक्तीः प्रेरय ॥३॥

शुम्भमान ऋतायुभिर्मृज्यमानो गभस्त्योः। पवते वारं अव्ययं ॥ ९.०३६.०४

ऋतायुभिः- प्रकृतिनियत्यनुस्यूतधर्मैः। शुम्भमानः- द्योतमानः। गभस्त्योः- रसोद्दीपकयोः
प्राणापानेशनशक्तयोः। बभसति दीपयन्त्याभ्यां रसमिति गभस्ती प्राणापानेशनशक्ती। आधिभौतिके
तु बाहुभ्याम्। बभसति दीपयन्ति निर्मथनन्त्याभ्यामग्निमिति गभस्ती बाहू। मृज्यमानः-

संस्क्रियमाणः । वारे- श्रेष्ठे । अव्यये- सरणशीलरसस्य स्वस्थान एव रक्षाकरे उपलब्धिस्थाने ।
रसव्यञ्जके । रसस्य प्रवेशस्थाने । रसतत्त्वस्य सुलभतया अवगमसाधनभूते । प्रतीके । पवते-
क्षरति ॥४॥

स विश्वा दाशुषे वसु सोमो दिव्यानि पार्थिवा । पवतामान्तरिक्ष्या ॥ ९.०३६.०५

सः- तादृशः । सोमः- रसः । विश्वा- सर्वाः । दिव्यानि- दिव्याः । पार्थिवा- भौमाः । अन्तरिक्ष्या-
अन्तरिक्षगाः । वसु- संपदः । दाशुषे- दात्रे । पवताम्- क्षरतु ॥५॥

आ दिवस्पृष्ठमश्वयुर्गव्ययुः सोम रोहसि । वीरयुः शवसस्पते ॥ ९.०३६.०६

शवसस्पते- शक्तिपालक । सोम- रस । अश्वयुः- प्राणकामः । गव्ययुः- ज्ञानकामः । वीरयुः-
साधककामः सन् । दिवस्पृष्ठम्- चिदाकाशम् । आ रोहसि ॥६॥